

تحقیق پیرامون حرفه های بازاردار در بازار ولایت هرات

۱۳۹۶ ه.ش مطابق با ۲۰۱۷ میلادی

این تحقیق توسط موسسه بین المللی هلپ در همکاری و مشارکت با ریاست محترم کار و امور اجتماعی، شهدا و معلولین ولایت هرات و موسسه حمایت پایدار در افغانستان (OSAA) انجام شده است

فهرست مطالب

۲	مقدمه
۳	روش تحقیق
۴	فصل اول
۴	یافته های تحقیق از حرفه های بازردار در سطح شهر هرات
۴	۱. حرفه های فنی
۵	۲. حرفه های صنعتی
۶	۳. حرفه های سنتی
۶	۴. حرفه های تعلیمی
۷	حرفه های تحقیق شده بازردار در سطح شهر هرات
۷	نتیجه گیری
۸	فصل دوم
۸	یافته های تحقیق از حرفه های بازردار در سطح ولسوالی های انجیل، گذره، کرخ و زنده جان
۸	نتایج عمومی تحقیق در سطح ولسوالی ها
۹	معلومات و وضعیت فعلی هر ولسوالی
۹	ولسوالی زنده جان
۹	ولسوالی کرخ
۱۰	ولسوالی گذره
۱۰	ولسوالی انجیل
۱۲	فصل سوم
۱۲	چالش ها و راه حل های موجود
۱۲	در سطح شهر
۱۲	در سطح ولسوالی های چهارگانه
۱۳	ضمایم
۱۳	ضمیمه I لیست مصاحبه شوندگان در شهر و ولسوالی
۱۳	لیست مصاحبه شوندگان در سطح شهر
۱۴	لیست مصاحبه شوندگان در سطح ولسوالی ها
۱۴	ضمیمه II تیم تحقیق
۱۴	تیم تحقیق
۱۵	ضمیمه III پرسشنامه
۱۵	پرسشنامه تحقیق در سطح شهر
۱۶	پرسشنامه تحقیق در ولسوالی ها

مقدمه

فن و حرفه و مهارت های مسلکی از جمله مشاغلی هستند که مردم هرات از سالیان متمادی بدینسو در آن مصروفیت داشته و از طریق آن امرار معیشت می نمایند. صنعتی شدن و پیشرفت تکنالوژی تغییرات اساسی در بخش فن و حرفه بوجود آورده است. نتیجه اینکه تقاضا برای تعدادی از حرفه ها کاهش یافته اما بعضی حرفه ها با تغییرات ساختاری، خود را با شرایط بازار وفق داده و همچنان تعدادی حرفه های جدید به بازار کسب و کار وارد گردیده است.

تطابق با تغییرات فوق مستلزم تحقیقات دوامدار و قاعده وار در قسمت فن و حرفه میباشد. بناءً در تحقیق حاضر سعی بر آنست تا حرفه های نو شناسایی شده و همچنان حرفه های موجود که نیاز به تحول دارند مورد بررسی قرار گیرند.

این تحقیق در دو فصل حرفه های بازردار در سطح شهر و حرفه های بازردار در سطح ولسوالی ترتیب گردیده و نشان دهنده وضعیت فعلی حرفه ها در سطح شهر هرات و چهار ولسوالی (کرخ، گذره، انجیل و زنده جان) میباشد. برعلاوه این تحقیق به تشخیص ساحه ی فعالیت بعضی از سازمان های فعال در عرصه فن و حرفه در چهار ولسوالی ولایت هرات پرداخته است تا از تکرار پروژه های مشابه در یک ساحه جلوگیری شود.

این تحقیق به کمک مالی و تخنیکی موسسه هلپ جرمنی در هماهنگی با ریاست محترم کار و امور اجتماعی ولایت هرات توسط موسسه حمایت پایدار در افغانستان انجام شده است. نتایج این تحقیق منجیث یک مرجع به منظور شناسایی حرفه های مورد نیاز بازار جهت ارائه در مراکز فنی و حرفوی ریاست کار و امور اجتماعی، موسسه هلپ و سایر موسسات همکار مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

هدف از اجرای تحقیق حاضر کسب معلومات قابل استناد در مورد حرفه های بازردار و اطلاعات مربوط به آن در سطح شهر و ولسوالی های همجوار شهر هرات (کرخ، انجیل، گذره و زنده جان) میباشد. تمرکز اصلی این تحقیق دانستن سطح اشباع حرفه ها نسبت به نفوس شهر و ولسوالی های همجوار ولایت هرات بمنظور تشخیص سطح نیازمندی به آموزش حرفه های جدید در مراکز فن و حرفه و مراکز آموزشی (فن و حرفه) سیار می باشد.

با احترام

ذبیح الله منیب طاهری

رییس کشوری موسسه هلپ - جرمنی در افغانستان

با احترام

عبدالقیوم افغان

رییس کار و امور اجتماعی، شهدا و معلولین ولایت هرات

روش تحقیق

این تحقیق به همکاری و هماهنگی کامل با ریاست های محترم کار و امور اجتماعی، زراعت و مالداري، احیاء و انکشاف دهات، معارف، اتحادیه پیشه وران، اتحادیه صنعتگران، موسسه حمایت پایدار در افغانستان و به همکاری مالی و تخنیکي موسسه بین المللی هلپ در ولایت هرات اجرا گردیده است. ۲ تیم در ۲ سطح شهر و ولسوالی ها در مدت یک ماه این تحقیق را به پایه اکمال رساندند.

برای تحقیق حرفه های سطح شهر، دو پرسشنامه جداگانه جهت مصاحبه ی "مسوولین حرفه ها و صنف های فعال" و "رؤسای اتحادیه های صنعتگران، پیشه وران، کارگران، اتاق های تجارت و شرکت های شهرک صنعتی" تهیه گردید. ۱۰۰ تن از نمایندگان و مسوولین اصناف و اتحادیه ها مصاحبه گردیدند. بیشتر سوالات تحقیق در بخش اصناف بر میزان تقاضا به حرفه، میزان عرضه ی خدمات و محصولات، میزان اشباع حرفه ها، فرصت های موجود، چالش ها و مشکلات فراروی حرفه ها متمرکز بود. این تحقیق ۵۰ حرفه را مورد بررسی قرار داده و حرفه های بازردار و با ظرفیت رشد بالقوه در این تحقیق ذکر گردیده است. برعلاوه اصناف، سوالاتی از رؤسای اتحادیه های فوق به ارتباط حرفه های بازردار در بخش صنعتی، بازردارترین حرفه، حرفه هاییکه بیشترین مشتری را دارند، میزان تولید داخلی، میزان مصرف و امکان ارتقای حرفه مطرح گردید.

در سطح ولسوالی ها، مصاحبه شوندهگان اعضای شوراهای انکشافی ولسوالی ها و سازمان های غیردولتی فعال در چهار ولسوالی بودند. ۷۸ تن از اعضای شوراهای انکشافی و ۱۰ تن از مسوولین بلندرتبه سازمان های فعال درین ولسوالی ها مصاحبه گردیدند. جهت مقایسه ی یافته ها و اطلاعات ازین دو گروه، دو پرسشنامه جداگانه تهیه گردید. پرسشنامه شوراهای انکشافی متمرکز بر فاصله ولسوالی از شهر هرات، تعداد قریه جات ولسوالی، تعداد شوراهای تاسیس شده، نفوس، تعداد پروژه های اجرا شده توسط موسسات، نوع پروژه و موسسه اجرا کننده، تعداد مستفدین پروژه ها، تعداد و نوع پروژه های اجرا شده توسط شوراهای قریه جات، تعداد مراکز صحتی، تعداد مکاتب ذکور و اناث، تعداد شاگردان مکاتب، منابع عایداتی باشندگان ولسوالی، محصولات زراعتی که مزیت اقتصادی دارند، وضعیت مالداري در قریه جات، مشکلات عمده ولسوالی و صنوف فن و حرفه مورد ضرورت و علاقه مردم بود.

از موسسات و نهادهای دولتی نیز پرسشهایی به ارتباط پلان انکشافی قریه، مزیت مطلق قریه در تولید محصولات مختلف، میزان جمعیت و پراکندگی نفوس، موسسات فعال در بخش فن و حرفه و نوع حرفه، چگونگی بازاریابی و عرضه ی محصولات فن و حرفه و امکانات تعلیمی موجود در سطح قریه مطرح گردید.

مصاحبه شوندهگان این تحقیق در سطح ولسوالی ها شامل ریاست کار و امور اجتماعی ولایت هرات، ریاست زراعت، آبیاری و مالداري ولایت هرات، ریاست انکشاف دهات ولایت هرات، مسوولین پروژه انکشاف صنایع روستایی ولایت هرات، موسسه DACAAR، موسسه PIN، موسسه NRC، موسسه CRDSA، اعضای شوراهای انکشافی ولسوالی های کرخ، زنده جان، انجیل و گسذره می باشند.

برای مشاهده ی پرسشنامه و لیست مصاحبه شوندهگان به ضمیمه ۱ در اخیر این گزارش مراجعه شود.

فصل اول

یافته های تحقیق از حرفه های بازاردار در سطح شهر هرات

این تحقیق در حدود ۵۰ حرفه در سطح شهر هرات را مورد بررسی قرار داده است. این حرفه ها را به ۴ بخش فنی، صنعتی، سنتی و تعلیمی تقسیم و حرفه های با سطح تقاضای بالا و بازاردار را مورد بررسی قرار داده است. حرفه های فوق توسط مراکز آموزشی قابلیت ارائه را داشته و آموزش در این حرفه ها باعث جذب افراد آموزش دیده در بازار کار خواهد گردید.

۱. حرفه های فنی

آرایشگری زنانه

حرفه آرایشگری در سطح مبتدی به شکل نسبی در داخل شهر هرات مشبوع گردیده است. بنابراین در سطح شهر نیاز به سطوح پیشرفته و مهارت های تخصصی آرایشگری میباشد. در حومه شهر در سطح مبتدی نیز تقاضا به افراد آموزش دیده در این حرفه موجود است. آموزش افراد در حرفه آرایشگری میتواند به راحتی باعث جذب شان در سالون های آرایشگری گردد و یا هم این افراد میتوانند به شکل گروهی در حومه شهر سالون آرایشگری راه اندازی نمایند. افرادی که در این حرفه در سطح پیشرفته آموزش ببینند باید دارای مهارت های آرایش عروس، مانیکور، کاشت ناخن، گریم و تاتو باشند.

کیف دوزی

تعداد کارگاه های کیف دوزی در سطح شهر هرات اندک بوده و نیاز بازار را تکمیل کرده نمیتوانند. تعداد ناکافی کارگاه های کیف دوزی استفاده از کیف های ایرانی و چینیایی وارداتی را باعث گردیده است. هدف تولیدی های کیف دوزی شهر هرات شاگردان کودکان است. مکاتب و دانشگاه ها میباشد. تقاضا به این محصولات همه ساله رو به افزایش بوده که حتی کارگاه های تولیدی قادر به عرضه آن در سطح متناسب به تقاضا نمیشوند. علاوه از نظر کیفی نیز تولیدات این کارگاه ها قناعت متقاضیان را برآورده کرده نمیتواند. در صورت راه اندازی صنوف فن و حرفه کیف دوزی و خاصا در سطح پیشرفته میتواند باعث اشتغال زایی قابل ملاحظه برای فارغان این حرفه گردد.

قالین بافی پیشرفته

قالین و گلیم افغانستان در جهان رتبه اول را دارد. صادرات قالین و گلیم یکی از منابع عمده عایداتی افغانستان میباشد. با این حال آمار دقیقی در قسمت افرادی که در بخش قالین فعالیت می نمایند، وجود ندارد.

طبق نتایج حاصله از تحقیق انجام شده، این حرفه نسبتا در سطح ابتدایی و متوسط مشبوع گردیده و باید کار در قسمت پیشرفته بافت و قسمت های تکمیلی قالین صورت گیرد. شخص شاغل در این حرفه باید شناخت کامل از نخ، طرح، نقشه و نحوه گره یک قالین داشته باشد. صنعت قالین میتواند به چندین شاخه مستقل از قبیل ریسندگی، رنگ ریزی، قیچی کاری، پرزگیری، دیزاین، طراحی نقشه و پرداخت قالین تقسیم گردد. هر کدام از این شاخه ها در تکمیل شدن یک قالین نقش مهمی را دارا میباشد. بنابراین آموزش افراد علاقمند در هر یک از این شاخه ها میتواند زمینه اشتغال زایی را به افراد آموزش دیده فراهم سازد. همچنان برگزاری صنوف قالین بافی در سطح پیشرفته موجب افزایش مهارت های بافندگان مبتدی و ساده گردیده و آنها به راحتی قالین های خود را به فروش رسانیده میتوانند.

ترمیم مبایل

افزایش استفاده از مبایل های هوشمند نیاز به افراد متخصص برای برنامه ریزی و ترمیم را افزایش داده است. در سطح شهر هرات این حرفه برای آقایان به شکل نسبی مشبوع گردیده است. تعداد زیادی از استفاده کنندگان گوشی های همراه خانم ها بوده و بدلیل نگرانی از نقض حریم شخصی این قشر حاضر به ترمیم و برنامه ریزی مبایل خویش نزد آقایان نیستند. آموزش خانم ها در بخش ترمیم مبایل میتواند این نیاز جامعه را مرفوع ساخته و زمینه اشتغال را برای تعداد کثیری از خانم ها مهیا سازد.

از طرفی با گسترده شدن سیستم های مخابراتی و اینترنتی، گوشی های همراه هوشمند به نقاط دور دست شهر نیز راه یافته است و این امر مستلزم آموزش افراد مسلکی برای رفع نیازهای جوامع دور افتاده شهری و ولسوالی ها میباشد. بنابراین آموزش در این بخش نیز قابلیت جذب سریع افراد آموزش دیده در حومه شهر و ولسوالی ها را دارا میباشد.

افرادی که خواسته باشند به این حرفه اشتغال یابند باید قبل از آموزش، آشنایی ابتدایی به مهارت های کامپیوتر و زبان انگلیسی داشته باشند تا بتوانند با تغییرات همه روزه سیستم های مابیل خود را وفق دهند. آموزش باید شامل هر دو بخش سخت افزار و نرم افزار باشد.

خیاطی پیشرفته (دوخت و دوز البسه زنانه)

بدلیل کاهش سطح درآمد خانواده ها و تمایل به تنوع در پوشاک، خانم ها کمتر از لباس های قیمتی استفاده مینمایند. از طرفی، فیصدی زیادی از خانم ها آشنایی نسبی به ساده دوزی و قیچی کاری دارند. بنابراین حرفه خیاطی پیشرفته و طراحی و قیچی کاری پیشرفته میتواند بهبود مهارت و در نتیجه افزایش اشتغال در این حرفه را موجب گردد. آموزش افراد مبتدی و متوسط در سطوح پیشرفته و کمک به راه اندازی کارگاه های کوچک در حومه شهر میتواند مرفوع کننده تقاضا و افزایش جذب افراد بیشتر در این حرفه گردد.

فردی که تمایل داشته باشد در این حرفه کار نماید باید با مهارت های طراحی لباس، جستجوی طرح های جدید، قیچی کاری و دوخت حرفه ای بلدیت کامل داشته باشد.

ترمیم لوازم خانگی

افزایش خدمات برق رسانی و استفاده روز افزون از تجهیزات برقی در زندگی روزمره باشندگان حومه شهر و ولسوالی های ولایت هرات، نیاز به کارگاه های تعمیر لوازم برقی خانگی را افزایش داده است.

بدیهی است که لوازم برقی خانگی به مرور زمان فرسوده شده و نیاز به ترمیم دارند. باشندگان ولسوالی های ولایت هرات با مشکلات جدی در این بخش مواجه هستند. طوریکه اکثریت شان باید لوازم نیاز به ترمیم را بعد از طی نمودن مسافت طولانی به شهر آورده و با متقبل شدن هزینه زیاد و ضیاء وقت به ترمیم لوازم مذکور مصروف باشند.

این تحقیق نشان می دهد که تقاضا برای برگزاری این حرفه نهایت بالا می باشد و کمک شایانی به باشندگان محل خواهد کرد. با برگزاری صنوف مختلف در این حرفه در سطح ولسوالی های ولایت هرات میتوان از یک طرف زمینه کار را برای جوانان علاقمند فراهم نمود و از جانب دیگر مشکلات ذکر شده اهالی را رفع نمود.

۲. حرفه های صنعتی

برق صنعتی

ولایت هرات با داشتن شهرک صنعتی و موجودیت بیش از ۲۵۰ شرکت صنعتی قطب صنعتی افغانستان به شمار می آید. نبود نیروی کار متخصص در بخش های برق صنعتی، بسته بندی، قالب بندی، مدیریت خط تولید و کارگر ماهر از چالش های عمده شرکت های شهرک صنعتی میباشد. برق صنعتی یکی از حرفه هایی است که تعداد کمی از متخصصین داخلی به آن آشنایی داشته در نتیجه بسیاری از شرکت ها از متخصصین خارجی استفاده می نمایند. آموزش این حرفه برای فارغان انستیتوت تخنیک و علاقمندان واجد شرایط این رشته میتواند مهارت های آنها را در بخش برق صنعتی افزایش داده و امکان استخدام آنها را در شرکت های شهرک صنعتی فراهم سازد.

افرادی که مایل به مصروفیت در حرفه برق صنعتی باشند، باید با برق پایه و متوسط بلدیت کامل داشته تا در قسمت های مدار قدرت، مدار فرمان، PLC و HMI آموزش دیده بتوانند.

نجاری ام دی اف

نجاری از حالت سنتی و کارگاه های کوچک تبدیل به نجاری مدرن و کارگاه های نیمه صنعتی شده است. این کارگاه ها نیاز به افراد مسلکی و آموزش دیده در بخش نجاری ام دی اف دارند. این حرفه در سطح ولایت هرات به شکل نسبی هنوز مورد تقاضا قرار دارد. افراد فارغ شده از این حرفه باید کار با دستگاه های بزرگ نجاری، نحوه آماده سازی انواع سازه های چوبی با تخته های ام دی اف و استفاده از ابزار آلات نجاری بلدیت داشته باشند. افراد فارغ شده از این حرفه میتوانند در کارگاه های بزرگ نیمه صنعتی نجاری ام دی اف و یا در حومه شهر در کارگاه های کوچک نجاری مصروف کار شوند.

۳. حرفه های سنتی

صنایع دستی

صنایع دستی یکی از حرفه های سنتی بوده که طی سالیان گذشته کمتر به آن توجه شده است. دلایل عدم رشد این حرفه پائین بودن توانایی افراد برای کار در سطح عالی و نبود بازاریابی برای محصولات این حرفه میباشد. تحقیق صورت گرفته نیاز به برگزاری صنوف آموزشی عالی صنایع دستی را بخوبی نشان میدهد. این حرفه میتواند شامل مهره دوزی، توری بافی، مکرومه بافی، گلدوزی، طناب بافی و دیگر بخش های بافندگی باشد. تعداد قابل توجهی از زنان شاغل در بخش حرفه و فن در ولایت هرات مشغول کار در این حرفه در سطح ابتدایی و متوسط میباشند. با اینکه افراد زیادی در این حرفه مصروفیت دارند اما باز هم بافندگی منحیث یک حرفه بازاردار البته در سطح عالی ظرفیت جذب بانوان را دارا می باشد.

کاشی سازی

هرات در عصرهای متمدنی بعنوان مهد تمدن و هنر تلقی گردیده است. کاشی سازی و استفاده از آن در مساجد، مدرسه ها و بناهای تاریخی و ولایت هرات پیشینه تاریخی دارد و از جمله میراث فرهنگی افغانستان به شمار میرود. علی رغم اهمیت تاریخی و فرهنگی حرفه کاشی سازی، در سالهای پسین این حرفه با بی توجهی دولت و موسسات مواجه گردیده است.

طبق تحقیق صورت گرفته آموزش، بازاریابی و حمایت از کاشی سازی میتواند از یک طرف باعث احیای این حرفه گردیده و از جانب دیگر زمینه اشتغال را برای فارغین این حرفه فراهم سازد. کارآموزان این حرفه ترجیحا باید از بین فارغین انستیتوت استاد کمال الدین بهزاد، دانشکده هنرها و همچنان از علاقمندان این رشته که با اصول نقاشی و مینیاتوری آشنایی داشته باشند، انتخاب گردند.

۴. حرفه های تعلیمی

حسابداری/گدام داری

اخیرا شرکت های تولیدی، وارداتی و صادراتی ولایت هرات به نیاز مبرم خویش به سیستم های منظم حسابداری و افراد متخصص در این بخش پی برده اند. نبود افراد متخصص و مسلکی در این رشته سطح تقاضا به حسابداران خبره را افزایش داده است. با وجود فراغت سالانه در حدود ۱۰۰۰ نفر از دانشکده های اقتصاد دانشگاه های خصوصی و دولتی در ولایت هرات، کمبود افراد مسلکی آشنا به سیستم های حسابداری دفتری و کامپیوتری احساس میگردد. افراد آموزش دیده این حرفه بخصوص خانم ها به راحتی جذب بازار کار در شرکت های سطح شهر و شرکت های شهرک صنعتی میگرددند. مهارت های مورد نیاز در این بخش شامل آشنایی با سیستم های دفتر داری، گدام داری، سنجش مصارف و بلدیت به نرم افزار های حسابداری شامل کویک بوکس، اکسل، پاندا و سایر نرم افزار های مالی می باشد.

مدیریت هتل(هتل)/توریزم و گردشگری

با افزایش روز افزون هتل های معیاری در سطح شهر هرات نیاز مبرم به افراد مسلکی در بخش هتل داری و مهمانداری بوجود آمده است. میزان تقاضا به افراد آموزش دیده برای کار در هتل ها به شدت بالا بوده طوریکه حتی آموزش صنوف ابتدایی و کوتاه مدت در این بخش میتواند زمینه اشتغال افراد زیادی را در هتل های سطح شهر هرات فراهم سازد. میزان تقاضای کار به خانم ها به نسبت آقایان در این بخش بیشتر میباشد. آموزش افراد میتواند شامل بخش های مدیریت هتل، رفتار با مهمانان، مبانی توریزم و گردشگری، بازاریابی و اصول اداری باشد. افرادی میتوانند در این حرفه آموزش ببینند که ظاهری آراسته، بلدیت نسبی به چندین زبان و با مهارت های ارتباطی بالا باشند.

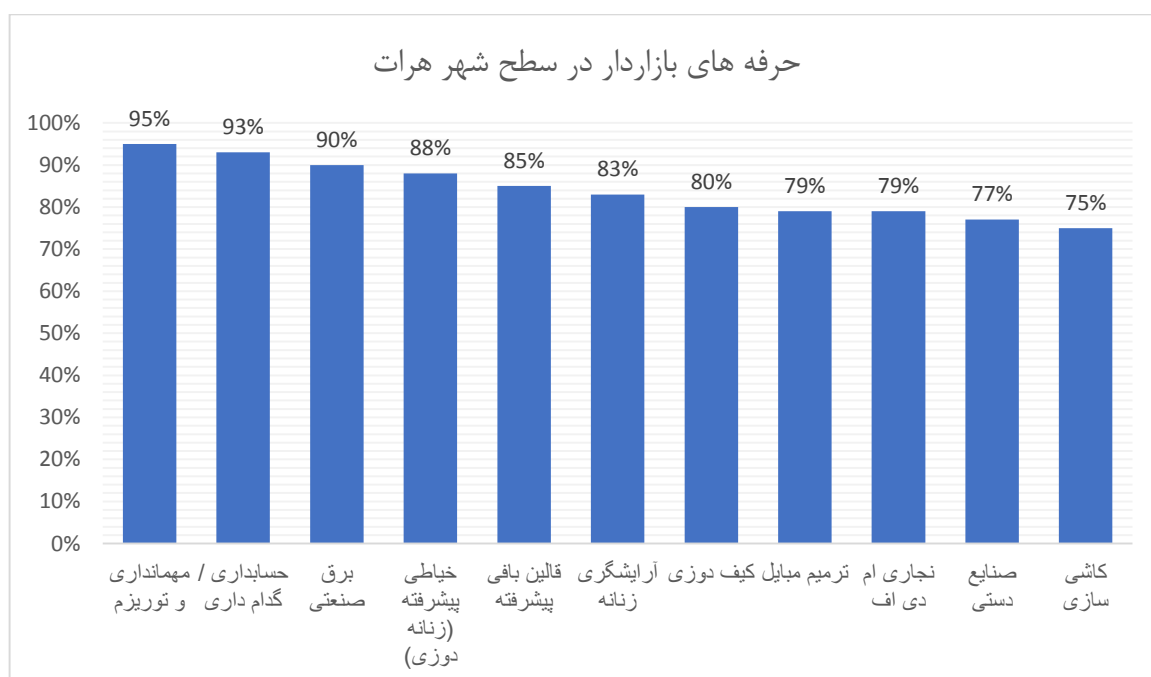
حرفه های تحقیق شده بازاریار در سطح شهر هرات

شماره	حرفه های بازاریار	جنسیت مستفیدین
۱	مهمانداری و توریزم	مرد و زن
۲	حسابداری و گدام داری	زن و مرد
۳	برق صنعتی	مرد
۴	خیاطی پیشرفته (دوخت و دوز البسه زنانه)	زن
۵	قالین بافی پیشرفته	زن
۶	آرایشگری زنانه	زن
۷	کیف دوزی	مرد
۸	آموزش ترمیم مبایل	زن و مرد
۹	نجاری ام دی اف	مرد
۱۰	صنایع دستی	زن
۱۱	کاشی سازی	مرد
۱۲	پروسس مواد غذایی	زن

نتیجه گیری

از مجموع تقریباً ۷۰ حرفه موجود در بازار هرات ۵۰ حرفه شامل این تحقیق میدانی گردیده است. تحقیق در سطح شهر هرات انجام یافته است. یافته های تحقیق نشان میدهد که ۱۴ حرفه از میان حرفه های تحقیق شده از تقاضای بیشتر برخوردار هستند. این در حالیست که افراد متخصص در این حرفه ها به نسبت سایر حرفه های موجود کمتر میباشند. نمره دهی حرفه ها به نسبت تقاضا به حرفه در بازار صورت گرفته است.

در سطح شهر هرات حرفه های مهمانداری و توریزم، حسابداری/گدام داری، برق صنعتی، خیاطی پیشرفته، قالین بافی پیشرفته، آرایشگری زنانه، کیف دوزی، ترمیم مبایل، نجاری ام دی اف، صنایع دستی و کاشی سازی بازاریار بوده و با آموزش سطوح متوسط و بالا نیاز جامعه را مرفوع سازد.

فصل دوم

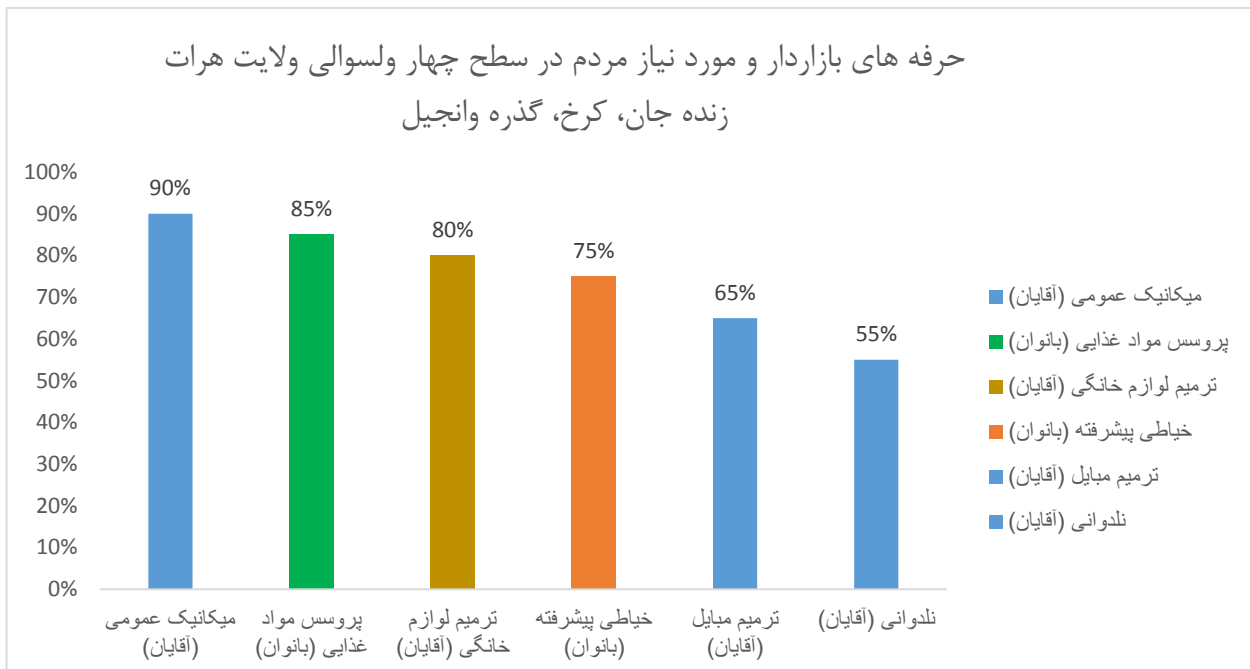
یافته های تحقیق از حرفه های بازاردار در سطح ولسوالی های انجیل، گذره، کرخ و زنده جان

نتایج عمومی تحقیق در سطح ولسوالی ها

بعد از تحلیل و تجزیه اطلاعات جمع آوری شده، حرفه میکانیک عمومی برای آقایان و پروسس مواد غذایی برای بانوان بیشترین متقاضی و علاقمند را داشتند. حرفه های ترمیم لوازم منزل برای آقایان و خیاطی پیشرفته برای بانوان در جایگاه بعدی قرار گرفتند.

اکثریت ولسوالی ها در قسمت ترمیم تراکتور و سولرهای آبی مشکلات زیادی دارند ازینرو حرفه میکانیک عمومی در اولویت قرار گرفته و میتواند برای حل مشکلات تخنیکی مردم مفید واقع شود. همینطور، حرفه پروسس مواد غذایی برای بانوان در صدر نیازهای بانوان قرار دارد چون زندگی بیشتر مردم روستایی وابسته به محصولات زراعتی و مالدار است و برگزاری حرفه پروسس مواد غذایی می تواند نقش اساسی را در سطح درآمد خانواده ها داشته باشد. آموزش بانوان بشکل مسلکی و معیاری بانوان را توانمند می سازد تا از تولیدات زراعتی انواع و اقسام مرباجات و ترشی جات تولید و به بازار عرضه نمایند.

براساس یافته های این تحقیق، حرفه های مورد نیاز بعدی برای آقایان، ترمیم موبایل و نلدوانی بودند.

معلومات و وضعیت فعلی هر ولسوالی

ولسوالی زنده جان

مرکز ولسوالی زنده جان در فاصله ۴۴ کیلومتری در غرب ولایت هرات موقعیت داشته که با ولسوالی های غوریان، گلران، کشک رباط سنگی، انجیل و گذره متصل است. به گفته ی مسوولین ریاست زراعت، آبیاری و مالرداری ولایت هرات، در حدود ۸۰ فیصد مردم این ولسوالی بشکل مستقیم و غیر مستقیم مصروف فعالیت های زراعتی و مالرداری هستند و زندگی روزمره ی خویش را ازین طریق به پیش میبرند. براساس آمار ارائه شده از جانب شورای انکشافی و مدیر قرجات ولسوالی، زنده جان دارای ۷۱ قریه بوده و نزدیک به ۱۰۰۰۰۰ - صد هزار نفوس دارد. قریه جات این ولسوالی با هم وصل بوده و میزان پراکندگی بین قریه جات خیلی کم است.

این ولسوالی دارای ۳۶ باب مکتب (۱۲ اناث و ۲۴ ذکور) می باشد و از جمله ولسوالی های زراعتی ولایت هرات بحساب می آید. وضعیت امنیتی ولسوالی نسبت به سایر ولسوالی ها در شرایط کنونی دارای امنیت نسبی بوده و مردم آن از برنامه های مختلف انکشافی و معیشتی حمایت می کند. ازینرو، تعداد زیادی از موسسات درین ولسوالی روی پروژه های مختلف زراعتی، انکشافی و معیشتی فعالیت دارند ؛

موسسات و نهادهای که در ولسوالی زنده جان در بخش آموزش فن و حرفه فعالیت دارند ————— رار ذیل اند:

شماره	نام موسسه	نوع حرفه	ساحات تحت پوشش	وضعیت پروژه
۱	DACAAR	پروسس مواد غذایی	قریه جات مرکز زنده جان	جریان دارد
		ترمیم یخچال	قریه جات شمال زنده جان	ختم شده
		ترمیم مبایل	قریه جات شمال زنده جان	ختم شده
		ترمیم موترسیکلت	قریه جات مرکز زنده جان	ختم شده
۲	CRDSA	قالین بافی	قریه جات مرکز زنده جان	ختم شده
		دستمال بافی	قریه جات مرکز زنده جان	ختم شده

موسسات NHP و FAO، RADAA، CARD-F، World Vision در بخش زراعت و مالرداری درین ولسوالی فعالیت دارند.

فروشگاه و مرکز تولیدی بزرگ برای بانوان به کمک مالی موسسه داکار در مرکز این ولسوالی ایجاد شده که صنایع دستی و انواع مرباجات، ترشی جات و شیرینی تولید شده در این مرکز توسط بانوان به فروش میرسد.

انجمن اجتماعی زنان درشمال این ولسوالی در قریه شکیبان به کمک مالی موسسه هلپ تاسیس گردیده و هم اکنون صنوف پروسس مواد غذایی و لبنیات در آن فعالیت دارند و تعدادی از بانوان در آن مصروف هستند.

ولسوالی کرخ

مرکز ولسوالی کرخ در فاصله ۳۵ کیلومتری در شرق ولایت هرات موقعیت داشته که با ولسوالی های انجیل، پشتون زرغون، کشک کهنه، کشک رباط سنگی، اوبه و ولایت بادغیس متصل است. بر اساس گفته مدیر اجراییه و مدیر قریه جات این ولسوالی، کرخ دارای ۱۵۳ قریه بوده که فاصله قریه جات از همدیگر نسبتاً زیاد می باشد. نزدیک به ۱۴۰۰۰۰ - یک صد و چهل هزار تن در این ولسوالی زندگی می کنند. ۴۶ باب مکتب (۱۵ اناث و ۳۱ ذکور) در آن فعال می باشد. وضعیت امنیتی در شرایط کنونی تقریباً قناعت بخش بوده و مردم از پروژه های زراعتی، مالرداری و معیشتی حمایت می نمایند. به همین دلیل تعداد زیادی از موسسات درین ولسوالی روی پروژه های مختلف فعالیت دارند.

کرخ از جمله ولسوالی های زراعتی ولایت هرات بحساب می آید. تقریباً ۸۵ فیصد مردم این ولسوالی بشکل مستقیم و غیر مستقیم مصروف فعالیت های زراعتی و مالرداری هستند و زندگی روزمره ی خویش را ازین طریق به پیش میبرند. بادنجان رومی از جمله محصولات عمده زراعتی این ولسوالی بوده که منبع درآمد اکثر دهاقین را تشکیل می دهد. یکی از چالش های عمده ی این ولسوالی نبود برق است.

لیست موسسات و نهادهای که در ولسوالی کرخ در بخش آموزش فن و حرفه فعالیت دارند

شماره	نام موسسه	نوع پروژه	ساحات تحت پوشش	وضعیت پروژه
۱	DACAAR	پروسیس زعفران	قریه جات مرکز	هنوز شروع نشده
		ترمیم موتر سایکل	قریه جات شمال	هنوز شروع نشده
		ترمیم موتر	قریه جات اطراف مرکز	ختم شده
۲	CRDSA	پروسیس مواد غذایی	قریه جات اطراف مرکز	جریان دارد
		خیاطی پیشرفته	قریه جات اطراف مرکز	جریان دارد
		قالین بافی	قریه جات اطراف مرکز	ختم شده

موسسات COAR، CRS، SNAP II، FAO، NHLP، ONFARM و SDO در بخش زراعت، مالداري و آموزش فن و حرفه درین ولسوالی فعالیت می نمایند.

ولسوالی گذره

مرکز ولسوالی گذره در فاصله ۱۶ کیلومتری در جنوب ولایت هرات موقعیت داشته که با ولسوالی های انجیل، ادرسکن، پشتون زرغون و زنده جان متصل می باشد.

براساس گفته های مسوولین ریاست زراعت و مالداري ولایت هرات، تقریباً ۸۵ فیصد مردم این ولسوالی بشکل مستقیم و غیر مستقیم مصروف فعالیت های زراعتی و مالداري هستند. ولسوالی گذره دارای ۳۷۰ قریه بوده و نزدیک به ۵۰۰،۰۰۰ - پنجصد هزار تن در آن زندگی می کنند.

گذره از جمله ولسوالی های زراعتی ولایت هرات بوده و وضعیت امنیتی آن در شرایط کنونی در تناسب ولسوالی های دورتر هرات تا حدودی مناسب است.

در قالب برنامه همبستگی ملی با همکاری موسسه هبیتات (UN-HABITAT) صنوف خیاطی و گلدوزی در قریه جات غرب ولسوالی سال های قبل برگزار گردیده بود. درحال حاضر هیچ موسسه ای در بخش آموزش فن و حرفه درین ولسوالی فعالیت نمی نماید. بیشتر پروژه های انکشافی توسط برنامه ثبات، همبستگی ملی و موسسه انترساز درین ولسوالی تطبیق شده است. فعلا موسسات SNAP II، ONFARM و NHLP در بخش زراعت درین ولسوالی فعالیت دارند.

ولسوالی انجیل

مرکز ولسوالی انجیل در فاصله ۵ کیلومتری در جنوب ولایت هرات موقعیت داشته که در مجاورت ولسوالی های گذره، کرخ، پشتون زرغون، زنده جان و کشک رباط سنگی واقع است.

در حدود ۷۰ فیصد مردم این ولسوالی بشکل مستقیم مصروف فعالیت های زراعتی و مالداري هستند. بر اساس گفته مدیر قریه جات و شورای انکشافی این ولسوالی، انجیل دارای ۴۸۶ قریه رسمی و غیر رسمی بوده و نزدیک به ۹۰۰،۰۰۰ - نه صد هزار نفوس دارد.

انجیل از جمله ولسوالی های زراعتی ولایت هرات می باشد. مردم آن به تطبیق پروژه های موسسات همکاری نموده و از انجام هر فعالیت انکشافی درین ولسوالی استقبال می نمایند. وضعیت امنیتی این ولسوالی نیز در شرایط کنونی قناعت بخش است. به همین دلیل تعداد زیادی از موسسات درین ولسوالی در پروژه های مختلف زراعتی و انکشافی فعالیت دارند. از آنجاییکه انجیل یکی از نزدیکترین ولسوالی ها به مرکز هرات است، اکثریت باشندگان قریه جات این ولسوالی از صنوف آموزش فن و حرفه موسسات مختلف به ویژه از مرکز فن و حرفه انصاری موسسه هلب مستفید می گردند.

بدلیل نزدیکی به شهر و سطح بالای سواد ساکنین، بعضی از باشندگان این ولسوالی علاقه مند تحصیلات عالی بوده و علاقمندی کمتری به صنوف آموزش فن و حرفه دارند.

لیست موسسات و نهادهای که در ولسوالی انجیل در بخش آموزش فن و حرفه فعالیت دارند

شماره	نام موسسه	نوع پروژه	ساحات تحت پوشش	وضعیت پروژه
۱	NRC	پروسس مواد غذایی	غیبیتان و شیدایی	جریان دارد
		آرایشگاه		جریان دارد
		کفش دوزی		جریان دارد
		ترمیم لوازم خانه		جریان دارد

فصل سوم

چالش ها و راه حل های موجود

در سطح شهر

۱. برای بهبود آموزش فن و حرفه و ارتقای کیفیت خدمات و محصولات، برگزاری صنوف فن و حرفه بیشتر بصورت عملی در حرفه های بازار دار یکی از پیش شرط هاست. طی این تحقیق، تعدادی از مصاحبه شوندگان از اجرای فعالیت آموزشی در حرفه های اشباع شده در سطح ابتدایی بصورت نظری شکایت داشتند. بنابراین در سطوح تخصصی و عالی حرفه ها نیز باید توجه صورت گیرد و نیاز مبرم برای برگزاری دوره های آموزش فن و حرفه درین سطوح نیز وجود دارد. برای یادگیری بهتر، آموزش باید بیشتر بصورت عملی صورت گرفته و ایجاد دوره های کار آموزی و کارورزی نیز در چارچوب آموزش فن و حرفه یک نیاز است.
۲. یکی دیگر از عوامل تاثیر گذار بر کیفیت آموزش فن و حرفه، انتخاب مستفیدین واجد شرایط و با انگیزه برای فراگیری دوره آموزشی و اساتید باتجربه و مسلکی دار می باشد. بی انگیزگی و کاهش مستفیدین در اخیر دور آموزشی یکی از چالش های سازمان های فعال در عرصه آموزش فن و حرفه می باشد. برای رفع این چالش، میزان انگیزه مستفید در پروسه انتخاب باید مدنظر گرفته شده و افراد واجد شرایط باید جذب گردند. انتخاب استاد مسلکی و باتجربه و اهدای ابزار کاری مرتبط به حرفه در اخیر آموزش نیز می تواند در رفع این چالش ممد واقع شود.
۳. برای دانستن تغییر و تحولات در عرضه و تقاضای خدمات و محصولات فن و حرفه، انجام تحقیق های جامع سالیانه در بخش فن و حرفه در ولایت هرات یکی از نیاز های اساس بشمار میرود که براساس آن موسسات تنها حرفه های مورد نیاز را آموزش داده و از هدر رفتن منابع و امکانات جلوگیری شود.
۴. برای رونق هرچه بهتر بازار کار تقویت صنایع و حرفه های داخلی و تشویق سرمایه گذاران، دولت باید از فعالیت های درآمدزا و صنایع داخلی حمایت نموده تا باعث افزایش میزان اشتغال در ولایت هرات گردد.

در سطح ولسوالی های چهارگانه

۱. صنوف آموزش فن و حرفه باید با مطابق با نیاز اساسی مردم در ساحه باشد. ازینرو، سازمانهای تطبیق کننده پروژه ها باید با مسوولین شوراهای انکشافی و مقامات مربوطه در ولسوالی ها در اجرای پروژه و انتخاب مستفیدین هماهنگی نمایند. همکاری با این نهاد ها باعث جلوگیری از تنش های ذات البینی در قریه جات و کاهش واقعات امنیتی نیز میگردد.
۲. حرفه های میکانیکی عمومی (ترمیم موتور سیکلیت، تراکتور و تخته های سولر)، پروسس مواد غذایی، ترمیم لوازم خانگی، خیاطی پیشرفته، ترمیم مبایل و نلدوانی از حرفه های مورد نیاز و غیر اشباع در سطح این چهار ولسوالی بوده و سازمان های ذیدخل با انتخاب مستفیدین بانگیزه و استخدام اساتید مجرب و مسلکی می توانند درین ۶ حرفه طبق استندردهای برنامه ملی انکشاف مهارت ها آموزش ارائه نمایند. برای هر تشویق بیشتر مستفیدین، ابزار کاری حمایتی مطابق با حرفه برای فارغین موفق باید توزیع گردد.

ضمایم

ضمیمه ۱ لیست مصاحبه شوندگان در شهر و ولسوالی

لیست مصاحبه شوندگان در سطح شهر

شماره	نهاد/ولسوالی	تعداد مصاحبه شوندگان	مشخصات مصاحبه شوندگان	ملاحظات
۱	ریاست کار و امور اجتماعی	۲	آقای ظریفی - معاون کار ریاست کار آقای برکت الله حسینی - مدیر مطالعه بازار کار و مسئول دیتابیس ریاست کار	
۲	اتحادیه صنعتگران	۲	آقای حمید الله خادم - رئیس اتحادیه آقای عبدالحق نافع - کارمند اداری اتحادیه	
۳	اتحادیه پیشه وران	۲	عبدالودود فیض زاده - رئیس اتحادیه پیشه وران	
۴	اصناف فعال اتحادیه ملی پیشه وران	۱۱	اصناف شیرینی پزی، پروسس لبنیات، ترمیم لوازم منزل، ترمیم یخچال، بافندگی، سلمانی، کفاشی، چرم دوزی، آرایشگاه، پرده دوزی، کیف دوزی	
۵	شرکت های شهرک صنعتی	۸	آسیا فارما، شاداب هری، هری دنیا، طب اندیشان، سوپر کولا، دیبا طب طوس، صنایع غذایی مروارید، شرکت رنگ آریا افغان	
۶	شرکت های تولیدی سطح شهر	۲۰	خیاطی ها، کارگاه های نجاری، کارگاه های فلزکاری، کارگاه های قالبین بافی،	
۷	هتل ها و رستوران های سطح شهر	۷	هتل ارگ، هتل تجارت، هتل نظری، هتل بوستان، هتل بارتون، رستوران ۵۰-۵۰، رستوران +۵۰،	
۸	شاگردان فارغ شده از فن و حرفه	۲۰	شاگردان فعال فارغ شده از صنوف فنی و حرفوی	
۹	بازار زنانه خدیجه الکبری	۱	خانم تمسکی	
۱۰	دکان های بازار زنانه خدیجه الکبری	۲۰	دکان های بافندگی و تولیدات محصولات زنانه	

لیست مصاحبه شوندگان در سطح ولسوالی ها

شماره	نهاد/ولسوالی	تعداد مصاحبه شوندگان	مشخصات مصاحبه شوندگان	ملاحظات
۱	زنده جان	۱۵	اعضای شورای انکشافی ولسوالی	
۲	کرخ	۱۸		
۳	گذره	۲۲		
۴	انجیل	۲۳		
۵	ریاست کار و امور اجتماعی ولایت هرات	۱	عبدالستار ظریفی - آمر کار	
۶	ریاست زراعت، آبیاری و مالداري ولایت هرات	۱	حمیدالله ناصری - مدیر عمومی ترویج	
۷	ریاست انکشاف دهات ولایت هرات	۱	شفیع میرزایی - کارمند اجتماعی	
۸	مسوولین پروژه انکشاف صنایع روستایی ولایت هرات	۱	محمد شفیع رحیمی - مسوول ولایتی	
۹	موسسه DACAAR	۱	عبدالرازق کیانی - مسوول ولایتی	
۱۰	موسسه PIN	۲	غلام صدیق هروی - کارمند اجتماعی	
۱۱	موسسه NRC	۲	حسین رحیمی - مسوول ولایتی در هرات عباس ضیایی - کارمند تعلیماتی	
۱۲	موسسه CRDSA	۱	گل احمد پیمان - کارمند ساحوی	

ضمیمه II تیم تحقیق

تیم تحقیق

شماره	نام و تخلص	وظیفه	نقش در تحقیق
۱	عبدالستار ظریفی	آمر کار، ریاست کار و امور اجتماعی	مشاور و ناظر تحقیق
۲	برکت الله حسینی	مدیر مطالعات بازار ریاست کار	مشاور و ناظر تحقیق
۳	ذبیح الله منیب طاهری	رئیس کشوری موسسه هلپ در افغانستان	مشاور و ناظر تحقیق
۴	احمد طارق مومنی	کارمند ارشد ارتقای ظرفیت و تهیه پروپوزل موسسه هلپ	عضو تخنیکی تیم تحقیق
۵	محمد علی سروش	مسؤل پروگرام فن و حرفه موسسه هلپ	سرپرست تیم تحقیق
۶	سید عبدالنواب حسینی	مدیر مرکز خدمات کاریابی موسسه اوسا	محقق در سطح شهر
۷	انجینیر امین ضیایی	مدیر مرکز انصاری و هماهنگ کننده بخش فن و حرفه موسسه هلپ	محقق در سطح شهر
۸	مسعود امینی	هماهنگ کننده تیم فن و حرفه سیار	محقق در سطح ولسوالی ها
۹	گلاب شاه روشنیار	هماهنگ کننده تیم فن و حرفه سیار	محقق در سطح ولسوالی ها

ضمیمه III پرسشنامه

پرسشنامه تحقیق در سطح شهر

سوال اول: در این شرکت چند کارمند در بخش فوق شاغل هستند؟

سوال دوم: آیا مردان در این حرفه مصروفیت دارند یا زنان؟

الف: مردان ب: زنان ج: هر دو

سوال سوم: چرا مردان / زنان مصروفیت دارند؟

سوال چهارم: بطور خلاصه واضح سازید که فردی که در این حرفه اشتغال باید دارای چه مهارت هایی باشد؟

سوال پنجم: آیا کدام ابزار کار و یا آموزش مشخصی است که افراد در این بخش به آن نیاز داشته باشند؟

سوال ششم: آیا کدام ابزار خاصی در این رشته است که توسط آن، فرد حرفه خویش را آغاز کند؟

سوال هفتم: کدام مشکل پیش روی این حرفه قرار دارد؟ (چندین انتخابی)

۱. رقبا
۲. وضعیت خراب بازار
۳. عدم موجودیت سطوح بالای آموزش
۴. کمبود منابع انسانی در این بخش
۵. کمبود ابزار کار و لوازم کار در این بخش
۶. غیره (بنویسید)

سوال هشتم: پلان های آینده شما برای این حرفه چیست؟

۱. افزایش کارمندان
۲. کاهش کارمندان
۳. اضافه نمودن خدمات و محصولات بیشتر به این بخش
۴. حذف بعضی خدمات و محصولات از این بخش
۵. خروج از این حرفه و ایجاد تجارت شخصی دیگر
۶. پلان خاصی ندارم

سوال نهم: میزان نیاز به این حرفه؟

۱. زیاد
۲. متوسط
۳. کم

سوال دهم: آیا این حرفه نیازمند کدام آموزش خاصی در زمان کار میباشد؟

میزان رضایت موسسه از همکاری مردم	صنوف فن و حرفه	موسسه	قریه

۵. محصولات فن و حرفه یا زراعتی مردم چگونه به بازار عرضه می گردد؟

۶. کدام یک از قریه جات فوق دارای پلان انکشافی در چه بخش ها می باشند؟

۷. کدام یک از قریه جات فوق فاقد مکتب بوده و از مکاتب قریه جات اطراف استفاده می نمایند؟

پایان